

Kluci dostávají dvojky s pochvalou

Chlapci ve škole lehce získávají pocit, že se nemusí snažit, varují odbornice na **rovný přístup ve vzdělávání**. I když mají stejné znalosti jako dívky, dostanou horší známku.

MICHAELA TĚŠÍNSKÁ

PRAHA Když se řeší genderové stereotypy ve školním prostředí, debata se častěji stáčí k dívkám. Na chodbách visí portréty významných umělců, vynálezců – převážně mužů. Z textů v čítankách vyplývá, že jsou dívky křehké a kluci zažívají dobrodružství. To jsou nejčastější výtky.

Studie, kterou zveřejnil think tank IDEA při Národohospodářském ústavu Akademie věd ČR a CERGE-EI, ale upozorňuje, že je potřeba bavit se také o tom, jak škola přistupuje k chlapcům.

Ti jsou totiž podle autorky studie Miroslavy Federičové znevýhodňováni při známkování. I když mají stejné znalosti jako dívky jedničkářky, častěji dostávají na vysvědčení z češtiny nebo matematiky dvojku. Do klasifikace totiž podle Federičové učitelé promítají i kritéria jako píle, pečlivost nebo také trpělivost. A v těch excelují dívky.

Že mají kluci ve škole, co se známek týče, dlouhodobě těžší pozici, potvrzuje i Irena Smetáčková, psychologka působící v Genderové expertní komoře ČR: „Je důležité se věnovat tomu, zda existují rozdíly ve výsledcích vzdělávání napříč různými žákovskými skupinami, včetně dívek a chlapců.“

A že se tak skutečně děje, připouští ředitel českobudějovické základní školy Pravoslav Němeček: „Děvčata jsou zkrátka pečlivější.“ Se současným systémem známkování podle svých slov nesouhlasí.

Časté napominání

Vyčítat chlapům nižší soustředěnost není podle Kláry Šimáčkové Laurenčíkové z České odborné společnosti pro inkluzivní vzdělávání vždy namístě: „Troufám si říci, že problém, na který se nyní ukazuje, souvisí s organizačí výuky.“

Chlapci jsou podle ní energičtější a v hodinách, kdy učitelka pasivně vykládá látku u tabule, se častěji očividně nudí. „V hodinách je také nedostatek prostoru pro přirozený pohyb, který k dětskému věku patří,“ upozorňuje. I když žák studijní potenciál má, časté napominání učitele v něm podle Šimáčkové Laurenčíkové může vyvolat pocit, že se nemá smysl ani snažit.

Podle Smetáčkové mají sice dívky vyšší vzdělávací ambice než chlapci, podle řady zahraničních i českých studií ale nižší sebevědomí. „Ačkoliv dívky v průměru dostávají lepší známky než chlapci, neformální učitelské komentáře častěji vyzdvihují výkony chlapců,“ upozorňuje.

Současný systém známkování je podle oslovených odbornic nečitelný i pro rodiče, natož pro

žáky. „Pokud děti nerozumí tomu, na základě čeho známku obdržely, nemohou ji využít jako zpětnou vazbu,“ upozorňuje Smetáčková.

Podle studie think tanku IDEA tak dokonce hrozí, že se kvůli dvojce na vysvědčení páták chlapec může rozhodnout raději se nepřihlásit na víceleté gymnázium.

A to i přes to, že v mezinárodních

srovnávacích testech dosahuje stejných výsledků jako ve škole lépe ohodnocená děvčata. Z celkového počtu žáků studuje na víceletých gymnáziích 54 procent dívek, na čtyřletých již dokonce 63 procent.

„Systém známkování na vysvědčení dává žákům, rodičům a školám velmi hrubou informaci. Nejde jen o hrubost pěti zná-

mek, ale o velké rozdíly v přisnosti známkování a nejasnosti, co vše známky zohledňují,“ sdělil LN Daniel Münich, ekonom z CERGE-EI.

Podobnou problematiku řešilo již před lety Německo. Tamní odborníci došli k závěru, že problém je zapříčiněný i tím, že učitelské povolání zastávají hlavně ženy. Chlapci tak nemají dostatek

mužských vzorů. „Podle silně zakořeněné kulturní normy v Německu jsou schopny pečovat o děti jen ženy,“ konstatovala tehdy Waltraud Cornelissenová, expertka na rozdíly mezi pohlavími z Výzkumného ústavu pro mládež v Mnichově. Čísla tuzemského ministerstva školství ukazují na stejný problém. Na základních školách působí, přepočteno na

plné úvazky, 75 379 kantorů – z toho 63 058 žen.

Podle Šimáčkové Laurenčíkové se musí budoucí kantoři již na pedagogických fakultách učit, jak přistupovat rovnocenně k dívkám i chlapcům, kteří mohou mít odlišné vzdělávací potřeby. Pokud se to učitelům nedaří, můžou přizvat na pomoc školního psychologa nebo další experty.